

Άρση - Θέση

Θέματα για εξάσκηση

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 1

Ο συγγραφέας της παραγράφου που ακολουθεί οργανώνει τον λόγο με το σχήμα της άρσης-θέσης. Για ποιον λόγο, κατά τη γνώμη σου, έκανε αυτή την επιλογή;

Η ενότητα του πολιτισμού, αντίθετα με την ενότητα στην πολιτική οργάνωση, δεν απαιτεί να είμαστε όλοι αφοσιωμένοι σε μια και μόνη αρχή: εννοείται ότι θα υπάρχει ποικιλία από αρχές. Είναι λαθεμένη η άποψη ότι το μοναδικό καθήκον που έχει το άτομο είναι το καθήκον απέναντι στο Κράτος· είναι ασύλληπτο να υποστηρίξει κανείς ότι το υπέρτατο καθήκον όλων των ατόμων θα έπρεπε να είναι απέναντι σ' ένα Υπερ-Κράτος. Θα σας δώσω ένα παράδειγμα για το τι εννοώ λέγοντας ποικιλία από αρχές. Κανένα πανεπιστήμιο δε θα έπρεπε να είναι μονάχα ένα εθνικό ίδρυμα, ακόμη κι αν επιχορηγείται από το κράτος. Τα πανεπιστήμια της Ευρώπης θα έπρεπε να έχουν κοινά ιδεώδη, θα έπρεπε να έχουν κοινές υποχρεώσεις μεταξύ τους. Θα έπρεπε να είναι ανεξάρτητα από τις κυβερνήσεις των χωρών όπου βρίσκονται. Δε θα έπρεπε να είναι ιδρύματα για την εκπαίδευση στελεχών μιας επιδέξιας γραφειοκρατίας, ή για την κατάρτιση επιστημόνων με σκοπό να ξεπεράσουν τους επιστήμονες του εξωτερικού· θα έπρεπε να φροντίζουν για τη διατήρηση της μάθησης, για την αναζήτηση της αλήθειας και –στο μέτρο που οι άνθρωποι είναι ικανοί γι' αυτό– για την επίτευξη σοφίας.

Eliot, T.S. (1990). *Η ενότητα του ευρωπαϊκού πολιτισμού*. Αθήνα: Ίκαρος.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ 2

Λαμβάνοντας, υπόψη τον σκοπό για τον οποίο γράφτηκε το απόσπασμα, να εξηγήσεις την επιλογή του συγκεκριμένου οργανωτικού σχήματος της §4.

[§1] Το γεγονός ότι η απαίτηση της «ανθρωπιάς» έχει γίνει κοινός τόπος σήμερα δεν είναι χωρίς ιδιαίτερη σημασία. Δείχνει πως η οικουμενική ψυχή αισθάνεται βαθύτερα την ταλαιπωρία του ανθρώπου και αναζητεί διέξοδο.

[§2] Περιπτώ να προστεθεί πως και η ανθρωπιά, καθώς κι ένα σωρό άλλοι όροι, έχει υποστεί τρομακτικές διαστρεβλώσεις. Όποιος είπε πως οι ιδέες είναι καθώς τα υγρά, που παίρνουν το σχήμα του μπουκαλιού τους, είχε, βέβαια, πολύ δίκιο. Και με τους όρους το ίδιο συμβαίνει. Αλλάζουν νόημα, αλλάζουν απόχρωση, κατά τον τρόπο που τους μεταχειρίζεται κανείς και κατά τον σκοπό που επιδιώκει χρησιμοποιώντας τους. Έτσι, μπορούμε να μιλούμε όλοι για ανθρωπιά, αλλά να εννοούμε ολωσδιόλου διαφορετικό πράγμα ο καθένας.

[§3] Έπειτα, ένας όρος, μια λέξη, μια έκφραση, που βρίσκεται ολοένα στο στόμα μας, σιγά σιγά φτωχαίνει, αδειάζει, αποστεώνεται, αυτοακυρώνεται. Φοβούμαι πως ίσια ίσια αυτό έχει συμβεί με την ανθρωπιά. Αρκεί μια ματιά ολόγυρά μας, για να το νιώσουμε καλύτερα τούτο. Η καθημερινή ζωή ολοένα και περισσότερο χάνει τη θαλπωρή, τη γλυκιά ζεστασιά της. Είναι ένας χειμώνας χωρίς αλκυονίδες. Η «καλημέρα», αυτό το χαρούμενο άνοιγμα παραθύρου προς τον αίθριο ουρανό, μεταβάλλεται σιγά σιγά σε μορφασμό. Η ανθρώπινη λαιμαργία, η δίψα της ευζωίας δεν αφήνει τόπο για ευγενικά αισθήματα. Κάτι περισσότερο: τα ευγενικά αισθήματα θεωρούνται ξεπερασμένα.

[§4] Λησμονούμε ωστόσο πως η ανθρωπιά είναι κυριότατα βούληση, δεν είναι γνώση, δεν είναι μόνο γνώση. Και δεν είναι λόγος, είναι πράξη. Είναι ένας ολόκληρος εσωτερικός κόσμος, στην τελείωσή του, που ακτινοβολεί παντού. Η ανθρωπιά αποκλείει τη μισαλλοδοξία, την καταφρόνηση του άλλου ανθρώπου· είναι επιεικής και ήπια. Περιέχει πολλή συγκατάβαση και πολλή κατανόηση. Η ανθρωπιά είναι κυκλική παρουσία. Δε βρίσκεται στραμμένη προς ένα μονάχα σημείο του ορίζοντα. Εκείνος που είναι αληθινά ανθρώπινος δεν μπορεί παρά να είναι, σε κάθε περίπτωση, ανθρώπινος. Η ανθρωπιά δεν είναι επάγγελμα, δεν είναι όργανο αυτοπροβολής και επιτυχίας. Είναι απάρνηση. Πρέπει πολλά ν' αρνηθείς,

για να κερδίσεις τα ουσιωδέστερα. Αλλά δεν είναι και παθητική κατάσταση. Ολωσδιόλου αντίθετα, αποτελεί μορφή αδιάκοπης ενέργειας. Είναι πολύ ευκολότερο να γίνεις «μέγας ανήρ» παρά να γίνεις «μεγάλος άνθρωπος». Η Ιστορία είναι γεμάτη παραδείγματα μεγάλων ανδρών. Αλλά έχει πολύ λίγους «ανθρώπους» να παρουσιάσει.

Παναγιωτόπουλος, Ι.Μ. (2004). Η ανθρωπιά. Στο *Ο σύγχρονος άνθρωπος*.
Αθήνα: Εκδόσεις των Φίλων.

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΑΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟΥ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΥ

Σχεδιασμός – Δημιουργία: Αγγελάκος Κωνσταντίνος,
Μαγγανά Αναστασία, Πασσάς Ιωάννης, Χριστόπουλος Δημήτριος

Ημερομηνία ανάρτησης: 19/12/2024

Έκδοση: v1.0

Το παρόν αναπτύχθηκε στο πλαίσιο της Πράξης «Συγγραφή, Αξιολόγηση και Ένταξη διδακτικών βιβλίων στο Μητρώο Διδακτικών Βιβλίων και στην Ψηφιακή Βιβλιοθήκη Διδακτικών Βιβλίων» με κωδικό ΟΠΣ (MIS) 6010165, του Προγράμματος «Ανθρώπινο Δυναμικό και Κοινωνική Συνοχή 2021-2027» που υλοποιείται από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής και συγχρηματοδοτείται από το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Υπουργείο Παιδείας, Θρησκευμάτων
και Αθλητισμού

ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση
της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Πρόγραμμα
Ανθρώπινο Δυναμικό και
Κοινωνική Συνοχή